„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком, недељом, на целом табаку, а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф.
на по године . . . . . 7 „
на четврт године . . . . . 3 „ 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 „ 20 н.
За Србију
(у сребру.)
на годину 35 дин. на пола године 17½ дин.
на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, а за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а предплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад у дунавској улици.
РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви листа у месту могу се добити по 10 новчића у књижари браће М. Поповића.

БРОЈ 159. У НОВОМЕ САДУ, У УТОРАК 10. (22.) ОКТОБРА 1878. ГОДИНА XIII.

У НОВОМ САДУ 9. октобра.

Однošај између Турске и Аустро-Угарске постао је предметом новинарског разлагања услед познатих нота, којима се те две државе узајмице почастише. Како је пак на аустро-угарској страни одлука та, да се порти не остави никаква илузија у погледу даљег продирања аустријске војске на Нови-Пазар, и како бечки кабинет не налази побуде, да се уступчива у том погледу услед грожње турске, да ће за случај продирања наступити велика несрећа и крвопролиће, како је даље ова наша држава одлучна, да се не одрече права, која јој берлински уговор на новопазарски санџакат даје, све ако са Турском конвенције склопила неби — како су све те прилике: то лако може аустро-турска размирица временом да постане предметом не само новинарског него и општег дипломатског претреса.

Француска као да је вољна, да ступи активно на политичну арену. Одласком Бајста, опште познатог противника Бисмарковог, за посланика аустро-угарског у Париз и пријемом његовим тамо показује Француска, да почиње излазити из стања свога опорављања у потпуно здравље. То сведочи и она намера фрунцуска, да флотом својом у средиземном мору демонструје против Енглеске и њезине политике према Египату. Те демонстрације ради чине се сад већ у Француској велике припреме. Ако се све то обистини, онда ступа нов чинилац у источне замршаје, којим ће се још већма то питање да заплете.

За Енглеску је невоља због Афганистана. Рат је у том крају света скоро на прагу. Емир Шир-Алија одговорио је британској влади и тај је по ову неповољно испао. Како су индијске регименте већином већ смештене на своје позиције, то сада нема ничега на путу, да се одма отпочну ратне операције. У Енглеској се надају, да ће јефтино искупити неутралност брдских поглавара, који би имали емиру афганистанском оружано у помоћи бити.

Знаменито је, да се прибележи, да у Италији крај све министарске кризе, која је тамо услед спољних питања наступила, никако се не гаси жеља, да италијанске границе према Аустро-Угарској у смислу народносног начела преуреде. Ту мисао изражава и један чланак талијанског листа „Опиниоие.“

У Будим-Пешти отворен је угарски сабор. Прва је седница била у суботу. У име крајње левице изјавио је Ираћија, да са својим једномишљеницима неће при свечаном отварању сабора у Будиму учествовати, ако би на кр. дворцу осим угарске и хрватске заставе била и црно-жута застава развијена, јер се то противи зак. чл. 21 од године 1848, по којем се на јавним зданима у Угарској има само народна застава вити. Отварањем уг. сабора отвара се изглед, да ћемо једном изићи на чистину и знати, на чему ћемо на даље у овој монархији бити.

ХРВАТСКИ САБОР.

Наставак осме седнице од дне 14. септембра.

Заступник др. Анте Старчевић рече у расправи адресе следећи говор, који приопћујемо по стенографским белешкама:

„Господо! Ја не могу помислити стање народа, ни стање владара, којим би тај нацрт Ваше адресе доликовао; данашњем стању наше домовине и наше династије пак тај нацрт ни мало неодговара. У том нацрту нема ствари, којих би по мом суду безуветно у њем морало бити; а ствари које сте у нацрт метнули, без сваког су темеља — како је већ вредни начелник управе опазио — и могле би без сваког греха и квара изостати. Начин, којим говорите, ни најмање недоликује владару иколико разумном и вредном, ни телу, које се бар само штује. Ту нема мужевне искрености, која је вазда на месту, него је ту она понизност, коју становити ступањ знаности зове потиштеношћу, народ пак хрђом. (Председник: Молим то није израз, који се може у парламенту рабити.) Такав начин вазда шкоди и владару, напрема којем се употребљује, и народу, којега се заступство њим служи.

Ево по смрти Јосифа II. ударише се муниципија хрватска и угарска надтицати у притужбама проти ондашњем стању. Леополд II. имађаше саветнике, који сијаху мужеви и разумни и поштени; они му разложише, да што најжешћа муниципија говоре, да то сав народ мисли, и да ће првом пригодом то и учинити. Леополд II. опази темељитост те представке и ступи на законити темељ. То је узрок, да се династија отела за оних великих преврата, а да тога не буде, за ослободити се, народи поименце Хрватске и Угарске, не би били чекали на проглас Наполеона I. из Шенбруна.

Противно за Карла X. пак неколико заступника каже у адреси, дакако у свој смерности, да сигурност домовине није ујамчена. Карло X. имађаше саветнике, који се такођер, како сам из овога рескрипта опазити могао, зваху мудри, обзирни, понизни, приклони итд. Они казаше, да је то увреда Величанства, да је то знак преврата, да тако мисли само неколико разузданих људи, да томе треба на пут стати, да сав народ чезне и уздише за Његовим Величанством. Карло X. поверова, паде из једнога безакоња у друго, те опази истом кад бијаше изван Француске да је преварен. У нади да ће се народ око њега скупити и уздржат га, он је полако путовао, но залуду је помоћ народа изгледао.

Исто тако последњи краљ напуљски одгојен по таковим верницима, таковим назорима задојен, који су против народа и слободе, говораше, да би волео бити аустријски десетник, него ли уставан краљ, но онај несретник данас се скрива туђим редарственником. У опће, ја би радо знати преврат ил пропаст династије, коју неосноваше и неизведоше зли саветници и зло саветовани владари.

Ја сам господо осведочен, а то осведочење могуће да је без темеља, да нашој династији данас већа погибал прети, него ли јој је претила на дан смрти Јосифа II.

Из уговора Вилефранке, а касније из цириншког излегла се је пропаст талијански Бурбона и Хабсбурга. А ја држим да уговор сан-стефански и касније берлински нису мање погибелни господујућој династији.

У том суду, ја би краља опоменуо на ону погибел, која њему и његовој династији прети из домаћега стања и ванјских одношаја. Ја бар сматрам то за свету моју дужност и ја ћу покушати испунити ју, премда ме председник већ опомиње. Крај свих мојих слабоћа нисам тако рођаве душе, да би могао мирно умрети, кад не би покушао све, што на корист народа и краља смера.

Какво је наше домаће стање? Господо! Одкад је дуализам уведен, монархија је у миру, премда су вођена два рата, која су за њу много замашнија него за икоју ратовавшу државу. У то време штибре су повећане и дугови повишени. Тога појава у редовито време у ни једној држави живота нема. Другде се штибре повисују, чини се то за избећи дуговима, или се дугови чине за неуважати нове штибре.

Данас је потрошак монархије око 700 милијона форинти, а где су још оне даће, општински трошкови итд., а нема, немогу рећи новца, него нема новчанога обилежја толико у течају. А по државно-господарствени начели никада штибра или приход земље несмије бити над половицом новца, који је у њој и течају. И то се стање само може за кратко време уздржавати, ако узтраје, готова је пропаст.

А што је последица да је тако мало новца, а велика потреба за новац? Последица је, да се више људи за једну форинту отима, а тим сав прирад и прерад народа нема оне вредности, коју би иначе имати могао. Последица је, да радило се што му драго није могуће уклонити се овреи за штибру. Из овога стања следи све то даље сиромашење пука, а то је господо већ таково, да тко позна стање римски сужања и погледа стање нашега народа, да девет десетина нашега пука мора навидити срећу римским робовима.

То је слика благостања, које сачињава један увјет државнога обстанка! Што се тиче моралнога стања, господо, то сви знамо да су тамнице пуне и да ји се неможе доста наградити, да краће смутње и правде расту, да се криве присеге од дана до дана множе, и да злоћа и себичност мах отима. Где се такова појављења у држави показују, ту нема друге него или да се она одма из корена преуреди или да пропадне. У том погледу ја се нећу даље упуштати у ствар.

Извањска је погибељ по мом мнењу сложена у Босни. Ја ћу у кратко нацртати, да су савјетници Његова Величанства Русију не само овластили него и приморали на рат против Турске, да се Аустрија-Мађарија држала за Турску и против Турске, и да је управо она Турску у ону неприлику довела. Ја ћу доказати, да је по миру санстефанском данашњи корак у Босну не само без користи, него да је управо на велики погибељ ове монархије.

Ја би могао из далека засећи за разјаснење, како је тај рат настао; но само да напоменем неколико црта. Док је Турска имала све обале црнога мора, дотле је сматрала оно море својим властништвом, тако да се ниси могао показати као ни у туђи рибњак. Само кроз трговачке уговоре могао си што год права у том мору добити. Кад Русија доби оне обале, она захтева, да се и на њу обзир узме. Ту беше замршаја такови, да је белградским уговором године 1739 установљено да Русија у Црном мору нема никакову морнарицу, него да ће Турски бродови обављати трговину за Русију. У уговору од године 1774. од Кучук-Кајнарџа добила је Русија слободу у Црном мору и пролазак кроз превлаке Босфора и Дарданела, и тиме је у својем мору стекла само она права, која имађаху Француска и Енглеска у оном туђем мору по тако звани капитулација. Од онда је Русија на они обала напредовала, те је уговором од Адрионопола год. 1829. изходила за трговачке бродове сви пријатељски народа у време мира слободан пролаз кроз Дарданеле и Боспор. И тако је тако звана себична Русија отворила Црно море свим народом, намјесто да господство деле са самом Турском, — само штета што није ниједна друга држава хтела тако себична бити!

(Наставиће се.)

ДОПИСИ.

Сарајево 24. септембра. Од доласка аусријске војске у Сарајево више пута нападало се тајно и приватне на српско-православне сарајевске учитеље г.г. архимандрита Саву Косановића, Петра Ј. Јричевића и Филипа Шпадијера не би ли их доикаквог иступљења довели, компромитовали и упропаотили. Часте српске свјести, свјесни свога положаја и задатка као српски учитељи и грађани са достојним презрењем одбијали су сваки нападај, свако подло сплеткарење и свако недостојно оговарање, држећи да то просто проистиче из злобе и мржње шаке назови Хрвата сарајевски и да влада у томе ништа помешанога нема. Догађај 23. септембра јасно предочи нам ствар у свој својој реалности; и увјерени смо да све што се покушавало, да се чинило по упутству саме владе. Влада немогући ништа темељног и позитивног — почем ништа и нема — дознати преко подли и ниски створења, отвори јавно званичну инквизицију против поменути, а особито против г. Петра Ј. Јричевића учитеља реалне школе. Јуче у суботу 23. тек. око пола дана дођоше двојица жандара — фелдвебана — у срп. пр. реал. школу и по већој заповједи одведоше у војени суд: Николу Кашиковића, Саву Томића и Алексу Пухарић ученике III. р. срп. пр. реал. школе. Војени суд предсједавао је генерал дивизије Конте Сапари. Испит је био најстрожији и трајао је пуна 3 сахата. Дочим су једно испитивали, другу двојицу притворену у соби чували су жандари, да не би ни једне рјечи између себе проговорили, или с ким се састали. Сав испит био је уперен против г. Јричевића. Сваковрсна питања, толико о приватном, колико јавном и политичном животу његовом чињена су, као и о некаквој измишљеној бесједи у обрану Српства против Хрватизма, коју је г. Јричевић држао међ ђацима. Конте Сапари законитим путем немогући никакви фактични докумената од ученика добити, по којим би г. Јричевића окривио и ставио пред војни суд; употреби инквизиторна незаконита средства, која ни најмање не служе на част, ни влади коју представља, ни њему као јунаку и војводи. Највећа пресија над невином дјецом чињена је, по педесет наполеона силом у руку стискивато; обећавато им је да ће се о државном трошку послати у Беч или у Загреб на науке, само да лажна денунцирања потврде, признаду и посвједоче на свога учитеља, и да његову крв приме на своје невине душе. Кад преко клизавог и ласкавог пута мету непостигоше, запријетише им, да ће их поапсити, и да их неће пустити, док непризнаду и непотврде оно, што се од њих тражи; ал ни тим суровим страшењем непостигоше своју грешну цјел. Влада ако зазире од срп. учитеља, и ако мисли да су јој они камен спотицаја у ширењу хрватизма у овим чисто српским земљама, обмањује се ко дијете на мјесец, јер сав народ босански зна само да је Србин, и као таквог увијек ће га наћи на бољеви, с које уступати неће; а то јој је најбољи свједок опће народно негодовање спрам хрватског званичног органа „Босанско-херцеговачки новина.“ Влада може чинити данас све што хоће; у руци јој је сила и моћ; у руци су јој бајонете и конопац; ал никад постићи неће да српско-босански народ хрватизира; загази ли у то, загазила је у лавиринт из кога лако изаћи неће. Грго и Фрањо ако се надају једним потезом пера у званичном хрватском органу „Бос. херц. нов.“ хрватизирати сав српски народ босански и дирати и одрицати му његову највећу светињу, његов народни понос, српско име, за које само зна немилице крв проливати и кровове огњишта својих палити, нека знаду да ће нас наћи тамо, ђе ће се са поносом падати, ал не уступати. Кроз неколико вјекова робовања српска народност и српско име у челику, огњу и крви крштено је и освећено и у томе се само растапа.

(П. ј. Ш...ћ) Из Боке которске, 2. окт. Биће те чули г. уредниче преко другог кога дописника, за одличије, којим се удостојала његова сијетлост, свијетли књаз Никола одликовати нашег честитог и ријетког Србина, г. епископа Герасима Петрановића, пригодом произвођења за епископа подострошког г. Висаријона Љубише. Овај чин, поздрављен је од свију страна овога народа, и он је нашао пријатна одзива у свакоме Србину. Цијенећи даклем, да је о овоме други који дописник јавио, ми ћемо се зауставити на овом мјесту код једне друге чињенице, која ће овјековјечити име нашег риједког Србина, г. епископа Герасима, у колико са поуздане стране дознајемо за једну велику и неумрлу тежњу његову а имено, у смислу о неком заводу, на који је одређено 5000 фиорина у државним бачкама. Питомци, који ће уживати ово благодијејање, имаће своје науке свршивати у Новом Саду, и како чујемо, већ је учињен корак преко једне одличне, младе и научне снаге у Ерцег-Новоме, која би имала у Новом Саду ступити у споразумак о трошку квартира и коста за будуће питомце имајућег се у дојдућој години завести благодијејања. Овај врли, жарки и неумрли чин јављајући са поуздане стране, колико честитамо нашем овостраном народу, нашој српској омладини, толикога двојином сами себи честитамо, е ће се наши синови учити и васпитавати код наши Срба Новосађана, гдје ће се научити српском поносу и српској дици. Нови Сад, нама је нова Атена, нова дика и српска узданица; у њему колико игдје, наши ће синови, најбоље научити, како треба љубити и чувати своје српство и своје име српско, с њим се дичити и поносити. Благословена даклен нека је намјера и жеља нашег српског мецената, благословена и у земљи била његова српска мајка и отац, који су га родили, благословен био час, кад је видио наше тврде и камените стране, кад нам је Бог дао међу нама и честита Србина, и вредног архијереја, па и мецената. Ово је први чин међу другим његовим врлинама, и овај потоњи не ће бити. Уфањем у Бога и у његово добротворство, ми ћемо с њиме бити далеко и корисни и напредни, јесмо ли пак ми овога заслужни или нисмо, ми нећемо питати; али свакако то постоји, да и ми нашом љубави, нашом предусретљивошћу и одности према добру и врлинама његовим да се покажемо, да је имао ко и коме учинити, по оној која вели: добар и заслужан, учинио је добра и добру заслужну, а не неваљалу и хрђаву, који није био достојан, да му се добро учини.

= У В. Бечкереку 6. октобра. Овде је међу Србима на дневноме реду питање о избору окружнога проте. Све овдашње а и из протопопијата православно становништво јако се интересује за тај избор.

Ко ће нам бити прота то питање сваком на усти читаш? Питање је то сувремено али није коректно. Каквог ћемо добити проту, то треба да је главна ствар. остало је све узгредно и то: ми треба најпре да изложимо шта нама треба, ми расписујемо лицитацију, ми стављамо услове, чиј оферт буде бољи или ко нам према потреби нашој највише даје тога ћемо узети. Ми треба најпре са собом, са програмом својим, на чисто да будемо и онда смо и избор брзо обавили. Истакнимо начело једно и ко је према томе његово је. Ту престају онда партаје, ту престају лични обзири и бирача и компетената. А најпосле ишти мо као и при избору посланика, и програм од кандидата, па ако се с њима слажемо, тај програм морални је контракт из међу странака.

Бечкерек треба једном да пране из дремежа

Бечкерек, који ни по броју душа ни по интелектуалној снази није мањи од Панчева, Сомбора, Новога Сада и чија околина неуступа околини помевутих вароши може и мора једном напред поћи. У свакој већој вароши српској виде се знаци народног живота. Нови Сад има своју српску гимназију, своју вишу девојачку школу, две српске штампарије, Позориште, Матицу итд. у магистрату је јачи при избору посланика осведочио је такође да има снаге за живот. Сомбор има своју препарандију, магистрат, посланика Србина. Панчево своју вишу девојачку школу, своју народну свест, која је светла као сунце, која је јака у пасивитету као она декларанта чешких. те која ће дочекати време своје. Па и Вршац имао је до јуче богословију своју, а не давно ако не штампарију а оно лист српски, а Бечкерек ничега од свега тога. Много је за поправу у цркви у школи и у друштву српском у Бечкереку. Важан фактор и управо најважнији у свему томе може прота да буде, и за то нама није доста да прота зна само акуратно очитати: паки и паки; он треба да је добар церемонијалиста, али мора бити и добар говорник, да слатком речи својом омили цркву народу, чиј је духовни старешина. Он мора поштовати народ и његове установе и не само негазити их, него стати и на мегдан у обрану њихову. Инштитуција црквених општина мора прота искрен пријатељ и брановлац бити, јер нити је лепо нити је поштено тражити од црквене општине, да те узвиси; а дотле и после индиферентан или још горе према њој бити.

Тако велика и интелигентна општина као што је Бечкерек, несме бити ни чиј арапин. Прота мора бити вешт организатор и администратор, Њему је у Бечкереку намењено да буде центрум око кога ће се групирати елементи и за то он мора и интелектуално јак бити. Он по положају своме долази у управу са материјалним иметком, трећи кључ од благајне у његовим рукама је. Он мора имати вештине финансијске а бити поштења Катонова. Ако ишта несме грамзљив бити. Руке његове морају чисте бити, ни мед несме се прилепити на прсте његове, он их мора опрати пре но што их устма понесе. Он мора бити узор томе, како се чува црквени иметак и црквено добро биће велико. Он мора битно трезвен, моралан. Ко друге куће оће да мете његова мора чиста бити. Он мора бити верзират и у националној економији. Бројни напредак нашег народа много исчекује од свештенства нашег. Он мора бити вољан за рад вредан и спреман у сваку руку, а и снажан толико да одоле свакоме и најтеретнијем послу. Ако игде у Бечкереку треба прота од млађих, крепких људи. Не узима се прота само за параду, него за рад у месту и околини. Ако ће прота да има прегледа о раду у околини, ако оће да контролише тај рад онако, како ће од користи бити, онда њему није доста да обиђе једанпут преко године срез и да га од парохије до парохије са „сармом и печеним ћурком“ дочекују, те више пробави око јела него око званична посла; он мора више пута непријављен изненада ударити и подуже у једном месту забавити се. Он нетреба да гледи само оно што је спремљено за визитацију него поглавито оно што није. Код војника највећи је ред; али опет када обштар оде из једне компаније, каса, која је кад је он отворио пуна била, кад је он на крај села отишао, испразнила се. За све то нуждан је млађи, крепак човек.

И конзисторије су до сад на то пазиле. Прота жабаљски постао је млад протом. Прота сомборски, панчевачки такође и заиста сви су подпуно на свом месту. Од како је прешло право избора народу у руке и народ је на то пазио. Прота Вукадиновић у Земуну, прота Костић у Ст. Бечеју млади су људи, и ко може о њиховој способности дошу рећи. Што је бивало и што је и сад на другоме месту то може и у Бечкереку бити. Када старији свештеници у тима местима могу поднети да прота, као млађи човек при богослужењу прво место заузме, могу и Бечкеречки, и тиме одпада и онај разлог, који неки наводе у корист старијих свештеника. Општина бира себи и околини проту и на себе и околину има да се обазире а не ни на ког другог. Прота мора бити човек одважан. Он мора бити готов, да за оно што је добро, право и поштено, изложи се свакој неприлици.

Он мора бити човек блага срца, непоношљив, али и да пази на себе и да има енергије.

У овоме скроз и скроз материјалистичном добу, када је реализам дотерао до нихилизма, нужно је да човек, који је барјактар идеје једне, сам има идеализма. Такав човек само кадар те је загрејати, занети, и за сваку племениту мисао задобити.

У Бечкереку има доста племенитости. Српство у Бечкереку није само са садашњим стањем задовољно, оно неће натраг, неће ни стагнацију него оће напред, и то му је лепа страна. Са незгодних прилика изгубила је маса веру у предњаке своје; она чека са стране човека, ком би се свом оданошћу поверила а који би тиме стекао таку моралну снагу, да што год би за почео, извео би. У Бечкереку има доста снага, али нема организована, систематска рада; у странкама и одпомцима истроше се најбољи и малакшу или постану индиферентни. Један ваљан, дурашан раденик, који се неда од неуспеха застрашити, који ће као оно мрав, када узме од себе већи комад дрвета, што сто пута падне, али опет устаје и неоставља га докле га недонесе до мете своје исто тако радити, који верује у ону латинску пословицу labor omnia vincit, (рад све надвлађује) такав раденик нуждан је у Бечкереку, па ће бити гомила помагача и успеха у сваку руку.

Ово треба да је девиза Бечкереку и околини. Де општи виши интереси захтевају, ту треба интерес појединих или локални да ћути.

Тако напомињу неки, да локални интерес иште да се изабере један од свештеника из Бечкерека, да би се по том извела редукција једне парохије. У чему је тај локални интерес то се непристрастрасном и који нема свога клијента из места, неда увидети. Општина као такова недобива ништа са редукцијом; сесија одлази у јерархијски фонд а парохију ће поделити остала четир свештеника међу собом. Ту општина ту благајна општинска недобива ни новчића. То је дакле само кортешко средство оних, који се неуздају у вредност свога кандидата. Ако је који од бечкеречких свештеника бољи од оних са стране, што компетују на прото попско место, то нека је просто са општим и локални интерес свезати, иначе то значи за чинију сочива продати очевину. Бечкерек има пред очима своје свештенике. Ако је која снага таква каква се за проту тражи, то је он до сад показао. Са црвеним појасом недиже се умна и морална вредност. Шта је ту је. Ко је што особито тај покаже то још из малена. На Наполеону се видило још кад је дете био какав ће човек бити. И сам Господ Исус Христос, чиј је слуга свештеник и који треба да је узор у свему свештенику, за малена осведочио је да је необична појава.

Међутим ми се надамо, да ће свако метути руку на срце па ни по бабу ни по стричевима, већ по потреби општине и околине и по правди Бога истинога.

Још једно.

Испао избор како му драго. Испустила општина из очију то, да она има да докаже да је дорасла за самоуправу, или посведочила то, тек ни на једног од кандидата не треба се бацати блатом, то јест, служити се ниским денунцијацијама при кортешовању само да би се противник оборио, пошто и сама обеда сметаће много и најбољем у доцнијем раду; јер убија оданост према раденику, која му је нужна за успешан рад, особито кад је тај раденик лекар, душевни или телесни све једно, а најгадније стоји свештенику, када за брата свога казује оно, што ни сам неверује. Свештенство треба да се уздигне до висине позива свога.

На свршетку још две три речи: Избор проте у Бечкереку има велика замашаја. Са свију страна православног Српства упрте су очи у Бечкерек. Нека да бог да погоди корист и своју и народну.

НОВИ САД 9 октобра. — Како смо поуздано извештени, скупило се у овом месту добровољних прилога око 800 фор. на припомоћ оних сиромашних породица, чија су чланови данаске у Босни као војници. Та свота предата је вар. магистрату да је подели, а овај је позвао свештенике свих вероисповеди, да му списак дотичних породица поднесу, што су ови сви и учинили, осим пароха Балте, те тако ту припомоћ уживају већ 17 породица од дужег времена, а само српске породице осташе без потпоре са нехата оних, који су по положају свом у првом реду позвани, да се за бољак поверене им сиротиње брину.

НОВИЈЕ.

— Пештански листови од суботе бележе, да ће Тиса у конференцији либералне странке од недеље дати развајашњења о министарској кризи и спољашњој политици. Та развајашњења пак нису наменута за јавност, по што ће Тиса за министарску кризу, као што је обичај, и у сабору првом приликом јавити.

— Ради конституисања саборског бирова и споразумног поступка гледе првих агенада саборских изаслана одбори обају опозицијони странака на угарском сабору конферисаће један с другим. Изглед је, да ће обе странке сложно држати не само у личним, но и у другим питањима. И пак ће свака странка за се поднети посебне нацрте за адресу.

— Што се тиче цислитавске министарске кризе, „Нова сл. Преса“ јавља, да Претис очекује састанак рајхсрата, да се споразуме с уставоверном странком, пре но што приступи дефинитивном образовању кабинета. С тога ће у првој седници рајхсрата 10. (22.) о. м. доћи само они министри, који ваља да заступају дневни ред; сутра дан ће угледније уставоверне рајхсратлије без обзира на фракције бити позване код Депретиса на договор. Пред њима ће он развити свој програм, па ако му га одобре, онда ће истом приступити склапању министарства. Што се тиче питања о личностима, оно још није решено; но велико стоји, да ће Ауерсперг, Глазер, Унгер, Мансфелд и Хлумецки за цело одступити и да „се имају у виду“ Фелдер и Сис.

— Изашло је царево ручно писмо, којим се из Босне и Херцеговине позивају дома стрелци коњаници далматинског домобранства, даље 79 и 80 батаљон домобранских стрелаца далматинских.

— Као што „Будап. кор“. јавља, комисија за уређење администрације у Босни и Херцеговини по ново претресла нацрт организационог статута за исте покрајине према примедбама фцм. Филиповића. Сад ће се тај нацрт поднети заједничком министарском већу на коначан претрес.

— Бечке „Нем. нов“. веде, да је под председништвом Филиповића дотична комисија коначно претресла статут за организацију земаљску и општинску у Босни и Херцеговини.

— У погледу репатрирања босанско-херцеговачких ускока пише полузванични „Фрмднблт“, како се заједничка влада веома труди, да ову монархију „ослободи од скупоцених гостију“ те не мора искати нов кредит за њихово издржавање. С тога ће течајем овог месеца или почетком идућег велик део босанских ускока бити враћен дома; за који месец свакојако још ове године, биће остали део дома враћен.

— „П. Л.“ телеграфишу из Беча, да тамо 8. (20.) о. м. стиже из Париза гр. Шувалов; сутра дан ће поћи даље у Ливадију, камо га је цар позвао.

— Јавља се, да је неоснована вест, да ће газија Осман-паша поћи у Солун или Албанију.

— Грчка комора са 69 против 63 гласа одобрила политику владе; пет министара и три посланика не гласаше. По том је подељена плава књига.

— „П. Л.“ јавља, да ће француског посланика у Паризу, Лефлоа, због болести му скорим бдмнити друго лице.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

Календари за 1879. годину
издања српске књижаре браће М. Поповића у Новом Саду.

Изашли су већ и могу се добити појединце и на више у истој књижари ил поштом по наручбини, и то:

НОВА

РУЖИЦА
српски народни календар за годину 1879.

Садржај: 1. Добро уређени и баш за народ удешени календаријон. 2. Песме на омиљеније родољубне и друге разне за певање. 3. Добро удешени и поправљени вашари.

Цена је овом календару: од комада 20 н.

(Од овог календара рабатујемв препродавцима и купцима 40 процената.)

НОВОСАЂАНИН
српски календар за народ за годину 1879.

са шест слика на једном табаку купцима на дар. (Слике су ове: Црногорски кнез Никола I. Петровић-Његуш. — Кнез Србије Милан М. Обреновић IV. — Ђенерали руски Гурко и Скобељев. — Предграђе златни рог у Цариграду. — Градови Калафат и Видин.

Садржај је: 1. календаријон као и у горњем календару. 2. Чланци: После крвавих дана. — О кравама музарама. — „Све сос мера.“ — Главница. — Циганске мудролије. — Режи винограде с јесени! — Шале ради. — Разне белешке. — 3. Песме за певање. 4. Вашари као и у горњем.

Цена је овом календару: од комада 20 н.

(Од овог календара рабатујемо препродавцима и купцима на више 20 процената.)

Оба ова календара, које лане ми основасмо, тако су лепо примљени били, да су одма по изласку свом, све до једног распродани и још после тражени и тражени.

С тога смо сад издања им повећали а и за што одабранији садржај постарали се.

Још се у нашој књижари могу добити и ови календари:

СРПСКИ СОКО
за год. 1879.
уређује др. Милан Ђорђевић.
Цена ком. 50 новчића.

ОРАО
за годину 1879.
уређује Стеван В. Поповић.
Цена ком. 50 новчића.

ВЕЛИКИ СРПСКИ НАРОДНИ КАЛЕНДАР
за годину 1879.
уређује А. САНДИЋ.
Цена је ком. 30 нов.

Осим ових још се могу добити у нас и календари: хрватски, словачки, мађарски и немачки, а сваки ценом издавачком.

У Новоме Саду, на Срђев дан 1878.

Српски књижари и књигоиздавци

Браћа М. Поповићи.

ИСКАЗ

добровољни принесака трговишта Руме скупљени по господјама румским на оскудицу трпеће породице у окупационалном босанско-херцеговачком рату војујућих, — догодно на могуће осакаћене и изнемогле а подпоре лишене саме војнике ове варошице и околице.

(Свршетак)

Гога Михајловић 50 н. Ђура Радомировић 1 ф. Пера Младеновић 1 ф. Цвеја Мишковић 10 н. Ђока Момчиловић 1 ф. Тодор Којић 20 н. кот. пристав Поповић 5 ф. Милош Марић 1 ф. Павле Хаба 30 п, Марко Ефендић 50 н. Тоша Рачић 1 ф. Милинковић правник 1 ф. Тоша Панић 20 н. учитељица Станојевић 1 ф. Роберт Кинг 1 ф. Јелена Младеновић 2 ф. Наталија Рњанин 5 ф. Коста Младеновић 1 ф. Мија Сиглер 5 ф. Миша Димитријевић 1 ф. Паја Филиповић 15 ф. сенатор Секулић 2 ф. капетан Живановић 3 ф. кот. судац Млађеновић 10 ф. Мина Фурјаковић 1 фор. Ана Хамфогл 2 ф Валент. Штајнер 50 н. Павле Вугин 50 н. Јов. Згурић 20 н. Скупа 75 ф. 13 н.

Са властел. добра Солнок по госпођи Лаури Ристер послати: Миша Младеновић 1 ф. гђа Штајман 1 ф, Н. Штајн 1 ф. Н. Храдецки 50 н. и завоја, Н. Кореве 1 ф. Н. Филешти 3 ф. и зав. А. Пауш 1 ф. Ант. Вулић 20 н. Ј. Киш 20 н. М. Хитер 50 н. Бернх. Цех 60 н. Јура Хорват 20 н. Ката Бајер 20 н. Н. Симон 20 н. П. Вецл 10 н. Шеварин 10 н. Колар Бравар 50 н. Паул Хорват 20 н. Штрабл 20 н. ишлан Ј. Киш 1 ф. и зав. Солнички служитељи 4 ф. 74 н. — Скупа 17 ф. 44 н.

4. Хермини Будисављевић, Јени Фишер и Марија Хондл. Ферд. Гец 1 ф. Едуард Воленик 1 ф. Ант Ритер 1 ф. Софија Чернолска 1 ф. М. Чернолска 1 ф. П. Деспотовић 50 н. Јозефа Руп 30 н. Г Фишер 10 н. Ст. Јанчо 5 ф. Јелачић 30 н. Матија Хајдер 1 ф. Алб. Шпенглер 50 н. апотекар Хондл 25 ф. Јула Попадић 1 ф. Клара Штуфер 1 ф. Марија Грубер 1 ф. доктор Фишер 10 ф. порезник Томичић 5 ф. контролор Вучковић 5 ф. официјал Бранковић 1 ф. официјал Елтер 2 ф. Вуковић 50 н. Вујевић 2 ф. Т. Богдановић 2 ф. Васа Максимовић 5 ф. Ст. Љубинковић 50 н. Ана Дајч 2 ф. Адолф Ерист 3 ф. Н. Н. 10 ф. Паја Андријовић 5 ф. Т. Јовановић 40 н. П. Стојшић 40 н. Кохаут 3 ф. Ант. Бурштер 50 н. П. Стојић 40 н. адв. Николајевић 5 ф. Милица Св. Николајевић 5 ф. Бела Поповић 2 ф. Пера Цвејић 3 ф. С. Станковић 1 ф. Емер. Берталан 5 ф. Елиза Годра 2 фор. Јула Хардон 2 ф. Карл Бадер 2 ф. Алел. Сервици 1 ф. Харер 2 ф. Матија Волф 6 динара, Арнолд Франке 1 ф. Августа Шатарић 5 ф. фин. комесар Буђан 5 ф. Јоз. Јанковић 20 н. Терезија Руп 2 дин. нара, подучитељка Валис 1 ф. Флориан Вурштер 1 ф. Миша Живановић 1 ф. Франц Бендл 1 ф. Мих. Крамер 40 н. Августа Крамер 40 н. Ледерер 20 н. Грубер 30 н. Ј. Грубер 1 ф. Е. Андрес 20 н. Ана Путник 60 н. Јов. Хондл 2 ф. Фани Шрајбер 1 ф. ср. Антон Кораб 5 ф. — Скупа 157 ф. 10 н.

5. Августи Шатарић и Ладри Хетингер: Хермина Будисављевић 5 ф. и завоја, Фани Рајз 20 н. Ана Крстић 2 ф. и зав. Фабиан Ликер 2 ф. и зав. Јозеф Дајч 20 н. Мита Спајић 1 ф. и зав. Милева Одић 2 ф. и зав. Ката Хондл 1 ф. 50 н. и зав. Карл Хофман 1 ф. и зав. Христина Филиповић 1 дукат и зав. Марија Хетингер 3 ф. и зав. Јоз. Порта 1 ф. Станко Јовановић 1 ф. Георг Грегер 2 ф. Ђира Макевић 1 ф. Ана Макевић 1 ф. Јов. Ловренски 1 ф. и зав. Ђока Живановић 1 ф. Паја Којић 1 фор. и зав. Јован Франк 5 ф. Ана Руп 1 ф. и зав. Сав. Кошичарић 40 н. и зав. Јован Кох 20 н. Михаил Амс 1 ф. Лујза Пелер 50 н. Коста Николић 1 ф. Т. Јаковљевић 30 н. Ката Амтман 1 ф, Т. Андрашевић 40 н. Јоз. Пинтер 50 н. Ант. Черполка 1 ф. и зав. Драга Вујанић 50 н. Ант. Бевежди 1 ф. Лаза Кон 1 ф. Паулина Шмик 1 ф. Ј. Аврамовић 20 н. Ј. Врапешић 1 ф. Марија Кореве 1 ф. Лудвиг Кајзер 1 ф. Јаков Ротић 1 ф. Младен Грујић 30 н. Јозеф Бундер 2 ф. Ант. Миних 40 н. Јоз. Лоренчић 1 ф. В. Бугарски 10 н. П. Петровић 14 н. Ант, Пајшл 70 н. Леоп. Вурштер 1 ф. Игн. Елингер 1 ф. — Скупа 59 ф. 4 н. Накнадно Фрања Херман 50 н. Свеукупно 499 ф. 82 н.

По закључку госпођа разделиће се како овај новац тако исто и рана која се буде укупила непосредно на потребне породице а завој и шарпија одпремиће се војеном заповедништву у Брод.

У Руми 8. октобра 1878.

ГРКОВИЋ, белеапник. — П. ФИЛИПОВИЋ, начелник.

ОБЈАВА ЗА ЗУБОБОЛНЕ.

Целекупне жвакалице као и **поједине зубе** по **најновијој методи** извршују се најјефтиније и без бола умеђу. Даље извршују се сваковрстне **операције.**

С поштовањем

Др. **В. ДИК.**

Ординује сваки дан од 9 сати за јутра до 5 сати пред вече у гостиони код „Јелисавете“ у Н. Саду соби бр. 22.

Курс бечке берзе 9. (21.) окт.

5% металици	61.—
5% народног зајма	62 60
Сребро	100.—
Ц. кр. дукати	5.61
Наполеондори	9 40
Немачке марке	58.—

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

На опћој пучкој школи у Шиду кр. поджупаније вуковарске расписује се овим место учитеља и певца источно православне вероисповести уз годишњу плату од 400 фор., 20·5 простор. мет. (6 хвати) дрва за огрев, стан у парави односно 80 ф. станарине и врт.

Проситељи нека своје на високу кр. хрв. слав. далм земаљску владу управљене молбенице с доказима добе, учитељског оспособљења, моралног својег понашања и досадањег службовања поднесу опћинском школском одбору у Шид до 15. новембра (по нов.) т. г.

У Вуковару 15. октобра (по нов.) 1878.

2—3 КР. ЖУП. ШКОЛСКО ОАДЗОРНИШТВО.

СТЕЧАЈ.

Ради попуњења учитељског места на српско основно школи у Осеку и то као привременог, расписује се овим стечај до половине месеца новембра т. г. са платом годишњом од 600 ф. а. вр.

Молбенице са сведочбама имају се упутити на председништво школског одбора.

У Осеку 1. октобра 1878. 2—3 ОДБОР.

Кратког, помодног, белог и галантеријског еспапа трговина
ГИГА ВЕРИГА
у Панчеву

потребује два ваљана помоћника, који одма ступити могу. 1—1

Мешовита радња
М. Г. ЈАНКОВИЋА
у Тителу 3—3

потребује једног млађег спомоћника и једног шегрта од добрих родитеља, који одма ступити могу.

Спецерајска трговина
М. КРИТОВЦА СИНОВИ
у Руми

потребује једног од старији помоћника. 3—3

Одговорни уредник. др. Милан Ђорђевић. — Издавалац „Задруга за срп. нар. штампарију.“ — Срп. народна задружна штампарија.